

Posamezna številka:
1 krona.

LABOR letno izhaja štiri krat, vsakega meseca na petek, ob 12. uri v eni od mnogih knjižnic, ki so odprte za javnost. Cena letnega izdaja 12 kron, polletnega 6 kron, tretjinskega 3 kron, vsakega po dogovoru. Za vsebnost odgovarja izdajatelj.

Uredništvo: dr. I. Matko, Maribor, Javna knjižnica, ul. 11. avgusta 1921.

POŠTNA PAVŠALIRANA

LABOR

Posamezna številka:
1 krona.

LABOR letno izhaja štiri krat, vsakega meseca na petek, ob 12. uri v eni od mnogih knjižnic, ki so odprte za javnost. Cena letnega izdaja 12 kron, polletnega 6 kron, tretjinskega 3 kron, vsakega po dogovoru. Za vsebnost odgovarja izdajatelj.

Uredništvo: dr. I. Matko, Maribor, Javna knjižnica, ul. 11. avgusta 1921.

Leto: II.

Maribor, sreda 10. avgusta 1921.

Številka: 179.

Docent dr. I. Matko:

Pomen zdravstvenega tedna v Mariboru.

Akad. društvo »Janušič« II, katerega člani so Rečani in Primorci njim na čelu abš. jur. G. Rožič in cand. med. Z. Prebeg, so prenesli svojo krasno in bogato zdravstveno razstavo iz Celja v Maribor, kjer prirejajo ravno kar zdravstveni teden s pomočjo našega domačega zdravniškega društva in naših domačih g. medicincev kot g. Pušenjaka, Poharja, Lipnjaka etc. Pozdraviti se mora ta ideja naših mladih pionirjev akademikov, ker se v boju za svoje »ideale in cilje« niso ustrašili ne truda, ne žrtev in ev. finančnih polomov, ki bi bili vsakor pri nas mogoči in so navadno s takimi in enakimi prireditvami spojeni. Skrb za narod povzdiga našega naroda na višjo stopnjo v soc. higijeničnem oziru žene te mlade sile in krepi njih moč! Lux ex oriente... se mora reči v tem oziru; prinašajo nam luč iz orijenta na ono polje, ki rabi v prvi vrsti pridnega in nesebičnega delavca!

Vsākemu izmed nas je znano, kako malo je znanje našega naroda glede higijeničnih zahtev. G. okrajni glavar dr. S. Lajšnič je v svojem otvoritvenem govoru v nedeljo dopoldne v kratkih potezih orisal nedostatke, ki vladajo pri nas v tem oziru. — Videl je n. pr. pred kratkim v neki pohorski koči tri male bolne in blede otroke zaprte v temni in zaduhli tumanu, mesto da bi se jih pustilo na prostem in bi jih blagodejni solnčni žarki krepili in zdravili. Omenil je, kako so črne koze nekje v neposredni bližini mesta Maribora pobrale vse člane sedmoglave rodbine, ker se niso dali cepiti proti kozam. Spominjal nas je, kako je hiral in umiral narod v Framu ob priliki paralegarjeve epidemije in skrival svoje bolnike in mrlične, mesto da bi se obrnil v teh težkih urah na oblasti za pomoč. Vsakdo izmed nas ve, kako vihti z nevmisljeno močjo kruti arp alkoholizma okoli nas, kako padajo pod njegovim vdarcem mlade, velikokrat najboljše moči naroda v prerani grob. Alkoholizem in tuberkuloza sta pesem, katere začetek se zapoje ob zibelci novorojenčka in ki se konča ob zreli odprti gomili. Kitico v tej pesmi tvorijo posledice spolnih in drugih knžnih bolezni, ki se z vehemenco širijo med našim narodom. Zabeležki zdravnikov in bolnice bi nam lahko podali primerna fakta, pred katerimi bi ostrmeli!

Pozdraviti se mora zaradi tega druga »lux ex oriente«, ker je ministrstvo narodnega zdravlja v Beogradu pozvalo zdravnike, da naj prirejajo na deželi v mestu popularna predavanja in vzdignejo svoj glas v blagor naroda. Ideja, katero je bržčas nas socijolog min. načelnik g. dr. Štampar izprožil, je plemenita in vpoštovanja vredna; žalibog je odziv neznan! Glede skrbi za narodno zdravje, bi pač morali posnemati naše južne brate Srbe, ki so se že davno oprijeli z vso vneto te ideje. Se danes mi je živo v spominu pogovor z nekdanjim min. načelnikom Nikoličem, v katerem mi je z navdušenjem pravil, kaj je vse storila mala Srbija pred vojno v tem oziru za svoj narod. Cela vrsta majhnih popularnih brošuric tozadevnih diči njihove biblioteke! In kje smo mi, ki vedno naglašamo svojo kulturo in nje višino. Par borih brošuric imamo; nekatere med njimi kot prof. Zalokarja in doc. dr. Robide v Ljubljani so temeljita, globoko zasnovana, vsega spoštovanja vredna dela. Žalibog, da so ta dela premalo znana in premalo razširjena. Na drugi strani na

Rešitev tekočih vladnih poslov.

LDU Beograd, 8. avgusta. Včeraj je bila v poslopiju konstituante ministrska seja, na kateri se je dovolil izvoz ječmena. Izvoz ostale živinske krme pa še ni dovoljen. Izmed kreditov, ki so bili predloženi kabinetu v odobrenje, je bil odobren kredit 1 in pol milijona dinarjev za čiščenje in varovanje zimskega pristanišča v Pančevu in Majesaniji, nadalje so bili odobreni nekateri krediti vojnemu ministstvu. Pri razpravi o notranjih razmerah države je referiral minister za notranje stvari Pribičević o preiskavi radi atenta

tata na regenta in na ministra Draskovića. Nato se je govorilo o raznih tekočih vprašanjih. Pri tej priliki je bil odobren in podpisan ukaz o upokojenju načelnika ministrstva za agrarno reformo Raverta. Za načelnika splošnega oddelka ministrstva za agrarno reformo je imenovan načelnik v ministrstvu za promet Leovac. Za novega načelnika oddelka za kolonizacijo v ministrstvu za agrarno reformo pa je imenovan tajnik obitne zbornice Miroslav Stojadinović. Seja je končala ob 20. uri.

Parlamentarni odsek za zunanje posle.

LDU Beograd, 8. avgusta. Iz dobro poučenih krogov se doznavajo, da bodo nekateri poslanci večine sedaj ponovno sprožili vprašanje o ustanovitvi stalnega parlamentarnega oddelka za zunanje posle. Ta odsek bo imel razpravljati po vzoru podobnih oddelkov v parlamentarnih zapadnih državah vseh važnejših vprašanjih naše zunanje politike. Zunanji minister ali njegov namestnik pa bi odseku referiral o eventualnih važnih vprašanjih zunanje politike, tako da bi imel potem parlament neposreden vpliv na zunanjo

politiko. Ta odsek bo odločal v plenumu o imenovanju novih diplomatskih zastopnikov in uradnikov v inozemstvu ter v zunanjem ministstvu. Doznava se, da je vprašanje ustanovitve zunanjega oddelka ena izmed točk novega vladnega programa, za katerega udeležitev delujejo sedaj delegati demokratskega in radikalnega kluba. Nekateri poslanci menijo, naj bi se postavil ta odsek samo iz večinskih poslancev, dočim so drugi za to, da naj se volijo delegati v ta odsek po proporciji.

Kraljevi namestnik v Kamniku.

LDU Kamnik, 8. avgusta. Na slavnostnem obedu, katerega so se udeležili župan mesta Kamnika, zastopniki uradov in duhovščine, je imel gospod namestnik Ivan Hribar nagovor, v katerem je izrazil svoje veselje nad našim narodnim ujedinjenjem. Koncem svojega navdušenega govora je napil prvoboritelju jugoslovenske ideje, kralju Petru. Na govor gospoda namestnika je odgovoril kamniški župan Karba. Takoj po obedu se je odpeljal gospod minister v Cerklje, kjer je bil

ob 19. uri pred ljudsko šolo svečan sprejem. Pričakovala ga je celokupna šolska mladina, občinski zastop, požarna bramba in mnogobrojno ljudstvo. Ob njegovem prihodu v trg je zapela šolska mladina »Bože pravde«. Nato ga je pozdravil podžupan Likozar s kruhom in soljo. Po raznih drugih govorih in sprejemih je priredil g. minister z gospo soprogo po 19. uri na svojem posestvu večerjo, na katero je povabil vse ugledne vaščane iz Cerklj, Bernika in Velesovega.

Kraljevi namestnik v Kranju.

LDU Kranj, 9. avgusta. Danes ob pol 8. uri zjutraj se je odpeljal gosp. minister Hribar iz Cerklj v Kranj. Na potu so ga v Velesovem kakor tudi v Visokem pozdravili predstavniki občine. Gospod namestnik je dospel v Kranj ob tri četrt na 9. uro. Mesto je bilo okrašeno z zastavami in z zelenjem in cvetjem. Pred lepo okrašeno mestno hišo so ga pričakovali občinski zastopniki, razna narodna društva in ženstvo v narodnih nošah, pevski zbor Čitalnice, požarne brambe in mno-

gobrojno občinstvo. Prva je nagovorila g. ministra gđ. Rakovčeva v imenu kranjskega ženstva in mu poklonila krasen šopek. Nato se mu je predstavil in ga pozdravil v imenu uradništva okrajni glavar Žnideršič. Za njim je imel daljši pozdravni govor g. župan Pirc. Po nagovorih se je g. namestnik spremljan od ženstva v narodnih nošah med burnimi ovacijami podal v poslopje okrajnega glavarstva, kjer je ob 9. uri pričel sprejemati deputacije.

Poslanik Simons v Sarajevu.

LDU Sarajevo, 8. avgusta. Sinoči je priredil pokrajinski namestnik dr. Gjurgjevič v Ildžih intimno večerjo na čast francoskem uposlanku Clementu Simonsu. Pozdravil ga je spominjajoč se naklonjenosti in ljubezni, ki jo je francoski narod že tolikokrat pokazal našemu narodu kakor tudi velikih zaslug francoskega naroda za

naše narodno osvobodjenje. Poslanik Simons se je pristrčno zahvalil in izrazil upanje, da bo ta pristrčnost med obema narodoma trajala vedno. Francosko-jugoslovenski komite v Sarajevu pa je priredil popoldne intimen sestanek na čast francoskemu poslanku v prostori častniškega doma.

Komunistične interpelacije.

LDU Beograd, 8. avgusta. Ker so bili komunistični mandati razveljavljeni na 8. rednem sestanku narodne skupščine dne 4. t. m., je poslalo predsedništvo narodne skupščine vsem ministrstvom dopis, naj ministri ne odgovarjajo več na interpelacije komunističnih poslancev, ker so njih mandati razveljavljeni.

William Dickenson v Beogradu.

LDU Beograd, 8. avgusta. V Beograd je dospel tajnik lige cerkev in referent zveze narodov za verske zadeve, član angleškega parlamenta Wil-

liam Dickenson, da prouči, kako se izvršujejo določila pogodbe, ki se nanašajo na varstvo verskih manjšin. — Dickenson je prepotoval vso srednjo Evropo. Danes je posetil v Beogradu predsedništvo parlamenta. Popoldne je odpotoval v spremstvu g. Janjiča v Sremsko Karlovce, da obišče tamkaj patrijarha Dimitrija.

Grška vojna proti Turčiji.

DKU Atene, 7. avgusta. Ministrski predsednik Gunna- is in vojni minister sta dospela v Pireos.

ježi lase! Tendencioziteteta je najmanj poklicana, da tvori podlago popularnim spisom v prid narodnega zdravlja. Dobri spisi spadajo v roke naroda, s slabimi v koš!

Kar se tiče načina razširjenja prosvete, se moramo ozirati na vsak način na tozadevne institucije velikih naših sosedov.

Izkušnje teh narodov morajo nam biti merodajne in podlaga za naše početno delovanje. Nikjer ni bolj smotrenost na mestu kot na tem polju, kjer sematiziranje in slepo kopiranje samo škoduje. Veliki narodi so zgodaj sprevideli, da bazira moč in sila vsakega naroda na ljudskem zdravju in da se mora zaradi tega vsakega posameznika ščititi. Zgodnjo spoznanje se je prebrilo pri njih, da ne zgubi država z obolenjem posameznika samo gotov kvantum energije in žive sile, ampak da tvori vsak bolnik podlago novim okužbam. S tem je bila dana smernica narodom, da zastavijo lopato tam, kjer je potreba. Vsaka okužba pa je izključena, če se pozna bistvo bolezni in se disciplinira bolnik. N. pr. vsak nesnžen tuberkulozen človek je nevarnost za okolico; discipliniran bolnik, ki se zaveda svoje bolezni v pravem pomenu besede, pa zamore mirnim potom zavzemati tudi naprej mesto v človeški družbi. Te in slične izkušnje so diktirale velikim narodom način prosvete, ki ima nalogo podučiti narod o epidemiologiji okužb, razširjenju in njih posledicah za posameznika in celoto.

V to svrhu so se n. pr. ustanovile različne ženske lige s programom pobijanja tuberkuloze. Žena je v prvi vrsti poklicana, da poseže v ta boj. Ona je stebler rodbine; ona ni samo mati otrok, ampak tudi njih vzgojiteljica, učiteljica in usmiljena sestra, ki bedi ob postelji bolanega otroka in ga čuva. Ženam se je poverila ta naloga, da se organizirajo in razširjajo prosveto. V to svrhu je ustanovila ga. Mile Chapel veliko žensko ligo na Francoskem, ga. dr. Sommer v Švici. Gospa Altschul, soproga znamenitega zdravnika, na Češkem, kjer predseduje danes tej ligi, sedanjega predsednika ga. Alice Masaryk. Delo, katerega izvršuje češkoslovaška tuberkulozna liga v tem oziru, je ogromno in zanje najlepše svede, kakor sem se zamogel sam prepričati na lastne oči. Interesantno je, da je bila najmočnejša tozadevna liga v Moskvi, toraj med Slovani!

Plemenito bi bilo, da bi tudi naše Slovenke prevzele tako nalogo in tvorile ligo. Morda se najde v Mariboru žena, ki bi razvila tozadeven prapor!

Na drugi strani imamo lige znanstvenikov etc., ki prirejajo vsako leto kongrese in konference, kjer se vrše predavanja, izmenjave mnenj in podaja novih smernic. Tuberkulozna liga šteje danes 22 narodov in je imela meseca aprila konferenco v Zenovi, kjer je n. pr. Češkoslovaško zastopala ga. Alice Masaryk. Tuberkulozna liga izdaja vsako leto poročilo o svojem delovanju in poda ob enem nove smernice za boj proti tuberkulozi. Ob priliki takih in enakih kongresov se vrše navadno zdravstvene razstave, ki so vsakomur brezplačno dostopne. Tuberkulozni potovalni muzej v Newyorku je n. pr. dnevno 25.000 do 50.000 ljudi obiskalo. V drugih državah obstoje potovalni muzeji, ki se razstavljajo v različnih krajih. Tak muzej n. pr. je obiskalo na Angleškem nad 250.000 ljudi.

V svrhu prosvete služijo n. pr. v Ameriki določene tuberkulozne nedelje, kjer se predava s priznane vse konfesijske tuberkulozi. Amerika ima n. pr. nastavljene posebne lektorje, ki vodu- čijo narod v cerkvah, šolah in na

javnih prostorih. Angliška n. pr. je določila ob priliki velikega tuberkuloznega kongresa posebno tuberkulozno jutro, na katerem so predavali učitelji v vseh šolah učencem o tuberkulozi. — Takih in enakih institucij imajo veliki narodi v izobilju, katere bi bilo odveč naštevati. Vse imajo nalogo, podučevati narod in ga seznanjati z načinom okužbe in razširjanja kužnih bolezni. Enake naprave obstoje tudi glede spolnih in drugih bolezni.

Polagoma začnemo tudi mi Jugoslovenci posnemati velike narode, seveda pri nas so razmere težke. Manjka nam stara alma mater, ki bi se postavila takemu in sličnemu gibanju na čelo, manjka nam zdravnikov in kar je glavno prenogokrat dobre volje. Velikokrat pa se podere to, kar se je s trdom sezidalo. Na vsak način je resna volja in za to jamči naš energičen, vsestranski agilen in podvzeten načelnik ministrstva nar. zdravstva g. dr. Štampar. Njegovi inicijativi se imamo zahvaliti za marsikatero plodovito misel, katero je sprožil in jo tudi z vso energijo spjel. V očigled danim dejstvom se je n. pr. vršil preteklega leta tuberkulozni kongres v Zagrebu; meseca septembra t. l. pa se vrši v Ljubljani. Da bi tudi zrnja padla na plodovita tla in bi prešli od besed na dejanja...! Dejanja so šele uspehi takih kongresov. Za nas pa je tudi ovira v gotovem oziru finančnem vprašanje kongresov, ki požirajo ogromne svote. V proračunu ljubljanskega kongresa stoji zabeležena številka 250.000 K za prireditve. Svota, ki presega naše razmere. Pričakovati je, da se naši zavodi in višji desetstisočniki iz stanu blagostanja odzovejo našemu pozivu za podporo in upoštevajo važnost takih prireditev. Čim bolj zdrav je narod, tem večja je njegova delovna sila. Na tem pa imajo celota, posamezniki in vsaka javna institucija svojo korist! In hoc signo... se glasi tudi naš apel na našo javnost v tem oziru!

Prosveta naroda je tudi geslo zdravstvenega tedna v Mariboru, kjer se prirede predavanja brezplačno in je brezplačen vstop v res krasno in bogato zdravstveno razstavo. (Predmete za razstavo in filme etc. je dal na razpolago zdravniški odsek v Zagrebu in Ljubljani.) — Zeleti je le, da razume naš narod pomen takih prireditev in se posluži dane mu prilike. — Prireditelji in predavatelji so polni dobre volje za prid in blagor naroda; potreba je samo, da se narod odzove našemu povabilu. Glavni smoter naše prireditve, je, pritegniti širše sloje našega prebivalstva in nuditi pomoč in poduk vsakemu, pred vsem pa našim delavkam in delavcem. Delavec je oni, ki rabi v prvi vrsti naše posebne nege in prav posebne skrbi. On je tisti sloj, ki je najbolj izpostavljen okužbam. Deloma, ker so delavnice nedo-

statne v higieničnem oziru, deloma ker je v njih in v svojih stanovanjih nakopičen in stisnjen, deloma, ker je vsled slabe predizobrazbe premalo o takih in enakih stvareh poučen. Spominjam le, da je Maribor s pretežno večino delavskega prebivalstva brez primerne javne kopališča. Naša javnost, njej na čelu naš g. župan Grčar, je poklicana, da to vprašanje vzame resno v pretres in ga reši v blagor našega delavca, ki rabi vode in mila! Malo dobre volje je treba; vode imamo dovolj, in stvar se bo in se mora rešiti! Z žalostjo prekorakam vsaki dan dravski most in vidim, kako se pretaka mimo nas deroča Drava, ne da bi jo tozadevno izkoristili!

Da ustrezemo delavcu in gremo neposredno v njegovo sredino, so dovolili naši železničarji, da se vrše predavanja gotovih tem direktno v delavnici Koroškega kolodvora. Pričakujemo, da se izpelje ta plemenita misel in obstane kladivo in obmolke ambas za eno uro v blagor našega delavca. Hvalevredno je, da so nam gospodje železničarji s tem in s prepuštiljivo asila v svrhu predavanj olajšali naše delo in nas približali cilju in namenu, katerega smo si stavili na čelo zdravstvenega tedna. Delavec, predstavitelj narodne sile in energije, je naša skrb in ta je potreben pred vsem naše pomoči!

Upoštevajoč dejstvo, da je pri nas vzgoja dojenčka vsled nevednosti jako zanemarjena in da se v tem oziru dan na dan v izobilju greši, smo povabili v Maribor g. dr. Ambrožiča, našega izvr. strokovnega zdravnika iz Dunaja. — Predaval bo dvakrat in sicer v petek in v soboto. V petek predava »O zaščiti dojenčkovega zdravja v poletju«. V soboto ima posvetovalno uro za matere in sloboden razgovor z njimi. Vsaka mati zamore prinesiti svojega dojenčka in staviti g. dr. Ambrožiču vprašanja, na katera bo radevolje odgovarjal. Da se zopet zblizamo z delavskimi sloji, se vrši prvo predavanje v petek ob pol 4 popoldan v asilu kolonije in v soboto nato posvetovalna ura ob 5. uri pop. istotam; za mesto pa predava g. dr. Ambrožič v petek zvečer ob 6. uri v Narodnem domu. Posvetovalna ura za mesto bo v soboto ob 4. uri popoldan istotam.

Stem sem obrazložil namen zdravstvenega tedna, ki je druga prireditev v omenjenem stilu v Sloveniji. V Celju se je izvršeno obnesel; da bi le Maribor sledil osrčju naše ožje domovine. Vsak najmanjši uspeh bo spodbuda našim pogumnim pionirjem - akademikom za nadaljno življensko pot in prirejanje zdravstvenih tednov v Jugoslaviji; nam predavateljem pa v spodbudo, da prenesemo svoje predavanje v bodoče med ljudstvo na deželji!

smiliš se mi. Raditega, brat, Te prosim, odstopi od te poti, opusti hudobca, da, ti od satana obseden brat, in polij to brozgo v pasje korito. Vrži se k tlom, izpulji si lase, bij se na prsi, daruj Tvoj denar cerkvi, delaj v prahu pokoro — in glej, po letih se bodeš dvignil iz blata greha zopet očiščen in srečen bodeš, ah, sedaj nič več brat moj.

Gospod Loaf! Predsedniku občine vrnite zlati cerkveni ključ in blagajno.

Aleck M. Turneye, M. D., škof.

6.

V eni najelegantnejši sob prvga hotela Kansas City sta sedela Rev. Moston in sotovariš, ne manje pobožni misijonar profesor Crowley.

»Poznate me, Bill Crookey,« je rekel prvi žalostno, »poznate me kot najznamenitejšega sleparja sveta in veste tudi, da se name lahko zanese. Vsako podjetje izvršim srečno. Vendar pa pričinja — prav imate — biti sedanja afeta dolgočasna, in ako ne bi bil jutri dvajseti avgust, torej dan glavne obravnave, tedaj ne bi nič odlašal, da se izgubim od tod.«

»Hold on!« mu je vpadel Bill v besedo, ravno o tej točki sem se hotel pogovoriti z vami. Na Vašo čast, ali ni nevarnosti, da se prikažete pri glavni obravnavi javno?»

»Idite k rablju z vašo žensko plašljivostjo! Niti najmanjše, pravim. Bill Crookey, pravim vam: niti najmanjše.«

Iz seje občinskega sveta.

V ponedeljek ob 18. uri se je vršila prva seja občinskega sveta, ki je trajala pozno v noč. Po prečitani zapisnika o zadnji seji prejšnjega občinskega sosveta je poročal župan g. Grčar, da je bila mestna blagajna pri prevzetju v redu. Nato je obrazložil opravičilo o dolžnostih oziroma delokrogu župana in mestnega in občinskega sveta. Zatem se je konstatiralo 13 odsekov, ki vse v njihov delokrog spadajoče zadeve najprej dobro preučijo in stavijo nato občinskemu svetu konkretne predloge in sicer: 1. finančni in gospodar. odsek (7 članov); 2. pravni odsek (3 člani); 3. personalni in disciplinarni odsek (7 članov); 4. obrtni in industrijski odsek (4 člani); 5. kulturni odsek (3 člani); 6. socialni odsek (7 članov); 7. zdravstveni in higienični odsek (3 člani); 8. odsek za stanovanjske zadeve (7 članov); 9. odsek za stavbe in mestno električno podjetje (7 članov); 10. odsek za klavnico (7 članov); 11. odsek za pogrebni zavod in pokopališče (3 člani); 12. odsek za likvidacijo mestnega gospodarskega urada (7 članov); 13. odsek za plinaro in vodovod (3 člani.)

JDS ni določila nobenega člana ter sestojijo odseki samo iz zastopnikov JSDS, NSS in SLS. Ker svojčas od prejšnjega mestnega sosveta imenovani odsek za pregled mestne hranilnice sploh ni posloval, se je na predlog JDS izvolil v to svrhu popolnoma nov odsek, sestoji iz 3 članov. Nato se je vršila debata o predlogu JSDS, kateri je predlagal, da se prekrsti Gosposko ulico v Glavno ulico, češ, da je »Gosposka« znak hlapčevstva in spomin nekdanje »gospoke« vlade v Mariboru. Ta prekrstitev naj bi bila nekak simbol demokratičnega duha v novem občinskem svetu. Po dolgotrajni suhoparni debati, pri kateri tudi ni manjkalo napadov na JDS, se je predlog odlokal tozadevniemu odseku, da ga proči. Temu je sledila debata o predlogu JSDS, da se ustanovi mestna knjižnica na ta način, da se združi vse v mestu se nahajajoče knjižnice. Predlog se je odlokal kulturnemu odseku. Nato je predlagala JSDS, da se zgradi v mestni plinarni kopal za delavce in da se jim nabavi na mestne stroške delavska obleka. Predlog je bil soglasno sprejet in oddan tozadevniemu odseku v natančnejše proučenje, na kar se je prešlo k drugi točki dnevnega reda: zadevi mestnega gledališča.

Iz poročil sedanjega upravnika gledališča g. Bratine in iz poročila mestnega električnega podjetja je razvidno, da je sedanja razsvetljava nezadostna in proti vsem varstvenim predpisom, ker napeljava ni dovolj osigurana in obstoja nevarnost požara. Zato je nujno potrebno, da se, ali popravi, ali pa uvede popolnoma nova razsvetljava. Glasom tozadev-

»Well, res da sem tako hraber kot vi, vseeno bi pa imel to mesto raje za Missisipijem.«

»Ne vem, kaj mislite!«

»Se še spominjate trika pri draguljarju na Washingtonovi avenui?«

»Blazen ste ali neumen, mogoče oboje. Vi veste, da sem osleparil moža — mislim da mu je ime Silberberg ali Silberthal, kaj? Aha! Blazen ste, ako mislite, da je imel kedo moje novčaniče za ponarejene; tudi finančni stražnik v Washingtonu bi prisegel, da so prave. Iz tega sledi toraj, da je mr. Silberherz bankovec že zdavnaj oddal in ako me kje vidi, se bode spomnil kot na proketo poštenega značajneža. Neumni ste, ako mislite, da me bode ta srebrni draguljar kje srečal, kajti kot trgovca, don't you see, kot businessman je izven vsakega verskega gibanja, toraj ga ni dobiti ne pri temperenčnikih in tudi ne pri antitemperenčnikih.«

Bill Crookey je vihal brke ter se zadovoljno smejal. »Zelo točno, stari lopov, zelo točno in uvidevam, da sem vkljub profesorskemu naslovu precejšen del neumnejši od vas.«

»Proketo prav imate. Sedaj pa držite vaš blagoslovljeni kljun, zakaj podam vam instrukcije.«

»Go ahead! Kar ločnite, Jim Humphrey, poslušam tako pozorno, da me že pričenjajo ušesa boleti.«

nega proračuna bi stalo popravilo okroglo 300.000 K, a nova napeljava 450.000 K. Ker pa bi popravilo stalo itak ogromno vsoto, a bi s tem zadeva še ne bila rešena in bi bila nadaljna popravila na dnevnem redu, je občinski svet po dolgotrajni debati sklenil, da se v to svrhu dovoli 500.000 K in da se z delom takoj prične, ker bi se v nasprotnem slučaju zavlekla sezona najmanj za dva meseca. Istočasno pa se naprosi pri vladi za podporo in nujno rešitev mariborskega gledališča. Potem se je vršila debata o osebnih zadevah, (plača župana itd.) od katere pa je bila javnost izključena. Z prve seja je pokazala, kak duh vlada v občinskih dvorani. Značilno je, da klerikalci kaj radi koketirajo s soc. demokrati. Besede župana ob priliki zaprisege, pustiti strankarstvo zunaj, pa so ostale le prazna fraza.

Zanimivosti.

Samomor bančne uradnice. V soboto krog 10 ure dopoldan se je vrgla mlada in simpatična bančna uradnica Branka Bičanova v Zagrebu pred stroj sišaškega vlaka, ko je ravno prevozil savski most. Kopališkim gostom, ki so opazili mlado dekle v kopalnem kostumu na železniškem nasipu, se je zdelo to sumljivo, zato so nekateri pohiteli k njej, toda bilo je že prepozno. Ugle dali so grozen prizor: mlado, razvito dekle, lepe zunanosti, raspuščenih in gostih las s — zdrobljenim prsnim košem in vso krvavo. Težka železniška kolesa so ji zdrobila prsa ter jo vrgla na stran. O samomoru je bila takoj obveščena redarstvena centrala v Petrinjski ulici, ki je poslala na lice mesta zdravstveno redarstveno komisijo. Od prisotnih kopaliških gostov je izpovedala Micika Borota, kako je videla nesrečnico pred dohodom lokomotive brzo bežati na nasip. Svedokinja Darinka Demarchi se je vozila z Branko v tramvaju št. 3, ko sta dospeli do Save pa sta vzeli skupno kabino v mestnem kopališču. Franka jo je med tem ves čas sumljivo izpraševala, kdaj pride prvi vlak. Več drugih gospa je izpovedalo, da se jim je zdela Branka zelo vznemirjena, česar pa poprej ni bila njena navada. Truplo samomornice so odpeljali v prosekuro bolnice milosrdnih sester. Obvestili pa so o njeni tragični smrti tudi njene roditelje, ki se nahajajo v Velikom Trgovištu. Kaj je gnalo lepo mlado dekle v smrt se doslej še ni moglo ugotoviti.

Dnevna kronika.

Maribor, 9. avgusta.

— Najvažnejše socialno vprašanje. Doslej smo poznali že mnogo socialnih vprašanj, ki bi jih bilo treba rešiti, najvažnejšega pa žal nismo poznali, s tem so nas seznanili komaj sinoči pri prvi

»Dobro torej. Bill Crookey, vi jutri ne nastopite pri sodišču.«

»Ne!«

»Ne. Važnejši opravki imate. Jaz in stara baba se predstaviva sodniku, in obema natvezam, da je profesor Crowley radi nujnega slučaja moral nemudoma odpotovati. Mogoče si izmislim še kaj drugega. Pazite! Medtem ko je starina pri sodniku, vložite vi v klet, vzemite plen in potujte takoj v St. Louis. Poznate tam tatinski pajzel »Pri kravih možganih?«

»Kako ga ne bi poznal?«

»Dobro, tam me pričakujte. Prihodnje jutro sem pri vas in potem potujete proti severu, v Newyork ali Filadelfijo.«

»Zakaj ne greste takoj z menoj?«

»Norec ste, Bill Crookey. Veste pač, da moram poprej oskubiti to kokoš. Po zaključku obravnave — izid mi je popolnoma egalent! — si pustim najraje izplačati naših šestdeset dolarjev prične, pozneje napravim moj že zdavnaj pripravljen coup pri Narodni banki — ah, hočete li vedeti kaj podrobnejšega o tem? Prav rad! Dobro! Škof Turneye ima pri imenovanju banki deponiranih petdesettisoč dolarjev, kakor mi je sam povedal. Večinoma je to cerkveni denar. Posrečilo se mi je, da sem si pridobil zaupanje prečastitega in dal mi je njegov bianco-podpis — v pobožne zadeve, kakor misli on, po mojem

BERGES:

Slučaj Loaf.

(Amerikanska humoreska). — Prevel: Pikaon (Dalje.) (19)

Tretje pismo.

Policijskemu sodišču I. Kansas City, Mo.

Augusta 9., 188x ob 8 p. m.

Pekovskemu mojstru Cahariji P. Loafu.

Podpisani sodnik je prisiljen, da zviša v zadevi žganjetrčca Hiram Loafa zahtevano jamščino tisočih dolarjev na deset tisoč. V slučaju, da se imenovane svote ne deponira pri sodišču do desete ure zjutraj, prejme policija nalog, da Hiram Loafa ponovno aretira.

M. Miller, klerk.

Ashbel Phelps, sodnik.

Četrto pismo.

E. Lucä 5, 31. 32.

Kansas City, Mo. avgusta a, 188x.

Ubogi, padli brat!

Z tresočim srecem ti sporočam, da je ravnokar sklenilo predsedstvo trinity-jeve cerkve, Tebe — doslej prominentnega člana — izgnati iz občine. O, brat, kaj si napravil! O, o, o! Prokletemu Beicebubu, tako imenjemo tukaj alkohol, si se udal (z dušo, telesom in vsem) in nas pobožne si ukanil s Tvojo hinavščino. Vendar pa, ah, ubogi brat,

seji novega občinskega sveta mariborskega socijalni demokrati, ki so predlagali kot prvo, da se spremeni dodeljanje Gosposka ulica v Glavno ulico, češ, da pomeni „gosposka“ simbol tlačenja proletarstva. Dobro so začeli naši modri rdeči mestni očetje iščevati socialna vprašanja, sedaj smo prepričani, da nam zasije kmalu „zlato veko“. Ali bi ne bilo bolj socialno, za denar, katerega bi se porabilo za nesmiselno naročanje novih uličnih tablic, kupiti kakemu mestnemu revežu obleko za zimo?

— „Straža“ hujška svoje okoliške pristaše na poboj „Sokolov“. Glasilo črnih komunistov, včerajšnja „Straža“, prinaša med dnevnimi novicami tudi poročilo, da so klerikalni in zajedničarski okoličani Splita sklenili, da ne bodo več pustili splitskih meščanov v svoje vase ter pristavljali, da bi bilo dobro, če bi tudi njeni pristaši po naših okoliških vaseh nagnali Sokole, posebno jezdece, kadar se prikažejo. Klerikalci, torej „zaščitniki“ Kristovih nauk, mesto da bi učili ljubezen, oznanjajo evangelij nasilja in poboj! Če bodo odslej kje Sokoli res napadeni, naj se ne kliče v odgovor ubogega zapeljanega ljudstva, ampak „Stražine bašibozuke“, ki ga zapeljujejo.

— Naša doslednost. Prejeli smo: Ker grem večkrat v „Grajsko klet“, zahtevam tam tudi vedno plačilne listke. C. M. družbe ali Jugoslovenske Matice. Ko pa po večkratnem zahtevanju teh tam nisem dobil, sem zaprosil g. ravnatelja „Grajske kleti“, da si naj plačilni natakari priskrbijo narodne plačilne listke. A ker je bil pri tej moji prošnji navzoč tudi plačilni natakari, je ta posegel vmes ter rekel: „A kaj, vsaj te samo „ta“ zahteva.“ Ali ni to skrajna nesramnost, ne samo od natakarija, ampak tudi nedoslednost od naših slovenskih Mariborčanov? Ako imate desetake za vino, imejte še vinarje za narodne plačilne listke! Dolžnost vsakega Jugoslovana je, da vsikdar in povsod zahteva samo narodne plačilne listke. — et.

— Klerikalni bankirji v Mariboru. Najpriljubljenejša psovka pri „Straži“ je bankir. V zadnjih številkah pa jo je bolj redko najti. Temu smo se čudili. Sedaj pa nam je ta sprememba „Stražinih“ nazorov že jasna. V „Uradnem listu“ smo hamreč čitali, da sta voljena v vodstvo nove klerikalne Zadrugne banke v Mariboru glavna gospodarja „Straže“ gg. dr. Verstovšek in dr. Jerovšek. Torej: Bog živi bankirje!

— G. poverjenik Skoberne se je mudil v ponedeljek v Mariboru ter končiral z županom Grčarjem in drugimi merodajnimi osebami o rešitvi gledališkega vprašanja. Da ne nastopijo iste neprilike, kakor v zadnji sezoni, hoče vlada postaviti mariborsko gledališče na zdrav in trden temelj. Zato se bo deloma podprlo in poseben državni kuratorji bo nadzoroval in kontroliral vse poslovanje. Podrobno poročilo prinesemo jutri.

— Vendar enkrat, smo vzkliknili včeraj, ko smo videli, da je cenzorjev svinčnik končno vendarle pobelil hujškaški konec hujškaškega uvodnika v „Straži“ v katerem pere komuniste ter napada vlado in državo, hujška proti

mnenju pa pripravljen za krasno pomarejen ček. Ako bom imel srečo, dvignem jutri na listino desetstotno dolarjev, kajti brez odpovedi se ne da dvigniti več. Ko jih imam enkrat v žepu, tedaj sem v desetih urah pri vas. Upam da tudi pri stari Elizabeti ne boste našli manje. Toda — ločiti se morava. Ste me razumeli?

»Bodite mirni, Jim Humphrey, vse sem umel. Kakor resnično živim, ne manjka mi še mnogo, da bodem ravnotako pesimistično razpoložen kakor vi.«

»Se enkrat, Bill Crookey, idišot stiel Pesimistično se pravi. Vendar, da končam — zapišite si za ušesa naslednje: Takoj po vašem prihodu v St. Luis spremeni vaše znanost in si nadevajte ime Ulysres Dyer. To je ime nekakega spoštovanega novinarja tam nekje v Arizoni. Ako ne bi došel pravočasno, tedaj čitajte novine, kjer doznate, če se mi je kaj pripetilo. V tem slučaju boste že vedeli, kaj vam je storiti.«

(Dalje pri E.)

čavkom in laže o uporabi davčnega denarja. Priporočamo, da se novi zakon o zaščiti države uporabi v celoti tudi proti „Straži“, ki škoduje naši državni stvari tu ob meji več kakor bi mogli škodovati vsi komunisti skupaj.

— Pogreb umorjenega abiturijenta Frana Serajnika se vrši danes ob 18. uri iz mestne mrtvašnice na pobreško pokopališče.

— O umoru v Rušah doznavamo še sledeče zanimive podrobnosti: Umorjeni abiturijent Fran Serajnik je bil, predno je prišel na veselico v Ruše, na Pohorju v družbi še par drugih dijakov, ki pripovedujejo, da je bil že ves dan čudno razpoložen ter je govoril izredno veliko o smrti in med drugim tudi opisal kakšen nagroben spomenik mu morajo postaviti, kadar umre. Iz tega sklepajo njegovi soizletniki, da je že naprej slutil smrt. O morilcu Trneku (in ne Trunku, kakor nam je postavil včeraj tiskarski škrat) nam poročajo še naknadno iz Ruš, da je bil do nedavna hlapec pri Glaserju, ki pa ga je odpustil, ker je bil prehud komunist. Baje v družbi še par drugih komunistov izjavil že dopolden, da mora na veselici koga umoriti ter jo tako onemogočiti, ker je „buržujska“. Morilec je bil v Rušah tudi sicer znan kot nevaren pretepač. Trneka so aretirali ter ga včeraj prepeljali v mariborske sodniške zapore, kjer je pri zaslišanju izjavil, da je bil pijan ter da Serajnika ni mislil umoriti.

— Pisava „Jugoslavije“ je postala v zadnjem času neprijetno dvoumna. Na eni strani zagotavlja lojalnost do države, na drugi pa neprikrito simpatizira na klerikalni način z vsemi tistimi, ki se borijo proti njej. Napadi na regenta in na posamezne ministre vendar niso bolj proti demokratu, temveč je to boj proti temeljem države, to je boj za popoln državni preobrat brez ozira na to, kdo je danes na krmilu. V vrstah mariborskih članov NSS ni najti nikogar, ki bi ne soglašal z vsemi ukrepi sedanje vlade proti komunistom. Nasprotno, ponovno se čuje mnenje, da so dotične določbe še mnogo premile. Nikomur tukaj niti na misel ne pride, da bi bil ta obrambni zakon naperjen iz strankarskih ozirov proti članom NSS, ako ničesar ne zažreše. Dvoumna pisava „Jugoslavije“ pa daje prevratnim elementom samo nov pogum, ker morajo dobiti utis, da imajo tudi izven lastnih vrst svoje zagovornike in uživajo kot „mučeniki“ simpatije.

— Nabavljajna zadruga državnih nameščencev se je 6. avgusta preselila iz Čafove ulice št. 9 v Stolno ulico št. 5. Odprta bode vsak dan od tričetrt na 8. do 12. in od 14. do 16. ure.

— Najdeno. Našla se je otroška čepica. Dobi se pri policiji.

— Aretirani. Tukajšnja policija je aretirala Marijo Lorber iz Sv. Petra in Hinka Kovača radi potepuštva, Marijo Turin iz Celja radi vlačugarstva in 14-letnega F. R. iz Maribora radi tatvine. Vsi so bili oddani v zapore okrožnega sodišča.

— Kap ga je zadela. 73-letni Josip Vrhnjak iz Prevalj na Koroškem je prišel v ponedeljek ob pol 19. uri iz mesta na glavni kolodvor, da se odpelje domov. Nenadoma pa se je zgrudil na tla. Tožil je, da ne more ganiti niti rok niti nog. Najbrž ga je zadela kap. Rešilni oddelek ga je prepeljal v tukajšnjo bolnico.

— Kaznovana prevzetnica. V začetku meseca julija je bil 28-letni E. Cox zaposlen kot navadni delavec pri stroju v nekem hotelu v Ameriki. Imel je na uro samo 40 centimov. Zaljubljen pa se je v neko uslužbenko dotičnega hotela ter jo kratkoma zasnubil. Ona pa je na njegovo vprašanje navihala nos, češ, da je berač, ki si je moral še za srajco izposoditi denar. Par dni te tem se je uljudno poslovil od deklice in hotelirja ter odpotoval v Californijo. Po svojem stricu je namreč podedoval 5 milijonov dolarjev ter odšel, da prevzame dedščino. Da prevzetno deklico sedaj „boli srce“, je pač nemevno. Milijoni bi marsikateri „dišali“.

— Med plavanjem so mu odpadle noge. Ta „čudež“ se je zgodil tam nekje v Ameriki. V jezeru Ely se je vozilo pet mladih fantov. Čoln se je prevrnil in vsi so popadali v vodo. Ker niso bili daleč od obrežja, so vsi priplaval na obrežje. Pri tem pa je eden izmed njih izgubil obe nogi. Imel je nam-

reč — lesene. Vkljub temu pa je sam priplaval do obrežja.

Zdravstveni teden.

Zdravstvena razstava.

(O priliki zdravstvenega tedna v Mariboru.)

V nedeljo, 7. avgusta se je vršila v sokolski telovadnici tukajšnje realke svečana otvoritev zdravstvene razstave in zdravstvenega tedna sploh. Pozdravni govor protectorja zdravstvenega tedna in šefa zdravstvene oblasti za Maribor in okolico, gospoda glavarja Dr. Lajnšiča, je napravil na poslušalce globok vtis o velikanskem pomenu podobnih akcij, ki so bili dosedaj pri nas popolnoma neznan. Misel, seznanjati preprosto ljudstvo z opasnostimi, ki mu pretijo od strani zavratnih in žal zelo razširjenih bolezni, sušice (tuberkuloze), spolnih bolezni, alkoholizma in dr., poučevati ga s poljudnimi predavanji s pomočjo filmov, diapozitivov in različnih slik, ta misel se je rodila pri naši naidebni akademski omladini, ki je bila in je spremljiva za vse, kar naj koristi in kar vodi v prospeh našemu narodu, osobito delavskim slojem, prirobnemu ljudstvu. Kakor je že naglašal g. dr. Lajnšič, se je vojeval velikanski boj proti tem ljudskim boleznim, a brez velikega vpeha, tupatam popolnoma brezuspešen. Pokazal je primere, kjer so zahtevale nedolgo tega črne kože velikanske žrtve v mariborski okolici (Radvanje) in to le vsled tega, ker se ondotno prebivalstvo ni pokorilo zdravniškemu predpisu. Pokazal nam je še mnogo primerov iz svoje prakse in sklep vsega tega je, da je naše ljudstvo še premalo poučeno, premalo ali sploh ne seznanjeno s svojimi največjimi sovražniki, sovražniki ljudskega zdravlja. To nalogo so prevzeli naši mladi pionirji na zdravstvenem polju, akademiki medicinci in nemedicinci. Inicijativo tej akciji je dal jugoslovanski akademski klub „Janušić“ iz Reke-Sušaka, čigar podružnica se nahaja v Zagrebu, klub, ki šteje že več vseh vseh na polju ljudske vzgoje in res narodnega dela. S pomočjo zdravstvenih odsekov v Zagrebu in Ljubljani, s pomočjo mestne občine, ki je stavila mestni kino na razpolago in s sodelovanjem tukajšnega zdravniškega društva, je priredilo društvo razstavo, skromno sicer, toda zato nikakor ne manj poučno. Obiskovalec je pri odhodu gotovo odnesel s seboj čut, da je tu boj potreben bolj ko vse drugo, da se ga je veliko preveč zanemarjalo in da se je treba v bodoče trdno poprijeti resnega dela na polju narodne prosvete.

Po gospodu glavarju je povzel besedo g. docent dr. Matko. Pokazal nam je v kratkih besedah pomen te akcije za nas, poudarjal opetovano njeno neizmerno važnost za nižje ljudske plasti, delavske sloje, ki so tem boleznim še najbolj izpostavljeni. Poročal je o delovanju ženskih društev v Ameriki, Franciji, Svisi, Rusiji in drugih krajih in pripomnil končno, da bi bilo jako priporočljivo, da se ustanovi tudi pri nas podobno društvo z istimi cilji.

K temu bi pripomnil, da imamo že pri nas društvo, ki bi je že dolgo boj proti alkoholizmu in nenavnosti „Sveto vojsk“ s sedežem v Ljubljani. Letošnji občni zbor je pokazal, da bi društvo lahko doseglo lepe vspehe, ako bi se ga podpiralo, tako gmotno kakor moralno. Društvo bi se pač moralo nekoliko preustrojit, spopolniti in razširiti program. Zensko društvo obstoji tudi že, treba je le resne volje in vztrajnosti od strani merodajnih faktorjev-zdravnikov, pedagogov, duhovnikov in dr. in organizacija je gotova.

V kratkih besedah se je nato zahvalil član „Janušića“ občinstvu. Mimogrede povedano je bila udeležba srednja in glede važnosti te zdravstvene akcije gotovo prepričla. Pričakoval sem boljše udeležbe.

Nato si je udeleženo občinstvo ogledalo razstavo, ki se nahaja v dveh sobanah in v hodniku in ki nudi poleg zanimivih statističnih pregledov in citatov tudi veliko število stenskih slik, voščenih preparatov, plakatov, diapozitiv in mnogobrojno tozadevno poljudno-znanstveno literaturo v slovenskem, srbohrvatskem in nemškem jeziku. Razstavljene knjige in brošure so obiskovalcem za zmerno ceno naprodaj.

Obisk razstave, ki je odprta vsak dan od 9. do 13. ter od 16. do 20. ure, moremo v občinstvu v lastnem interesu le toplo priporočati, ravnotako tudi poljudno-znanstvena predavanja, ki se vrše dnevno po razporedu na lepakih. Vstopnina k razstavi in k vsem predavanjem je prosta, pobirajo se le prostovoljni prispevki, ki bodo služili v razširjanje zdravstvene propagande med narodom. — an

Spored za torek.

Opozarjamo naše občinstvo na predavanje g. dr. Mariniča, sekundarija g. docenta dr. Matka, ki se vrši danes, v torek zvečer ob 18. uri v veliki dvorani Narodnega doma. G. dr. Marinič bo v poljudnih besedah obrazložil posledice alkohola za posameznika, za potomce, za človeško družbo itd. Od gospoda predavatelja pričakujemo, da bo na njemu običajen način očrtal snov in jo podal v taki obliki, da bo vsakdo res imel korist od predavanja.

Danes, v torek, zvečer ob 21. uri predava gospod primarij dr. Robič poslednjič o spolnih boleznih za ženske v mestnem kinu. Ker je to zadnje predavanje o tem velevažnem predmetu, so se predavatelji ozirali tudi na želje, izražene z raznih strani in določili, da se vrši to predavanje za moške in ženske skupno. Ker je to predmet, ki mora zanimati vsakogar, zlasti pa žene in predvsem matere s hčerami, se pričakuje zlasti od ženskega spola polnoštevilnega odziva. Zena, tukaj se razpravlja o Tvoji blagobiti, prid, siš in uči se za svoje življenje, za ohranitev zdravlja!

Spored za sredo.

V sredo ob 18. uri se vrši v mestnem kinu izredno važno in zanimivo predavanje g. docenta dr. J. Matka o drugi zavratni morilki človeštva, o tuberkulozi. Ob 21. uri pa predava v mestnem kinu o alkoholizmu znani strokovnjak in voditelj protialkoholnega gibanja g. prof. dr. F. Kovačič.

Dopolnitev programa Zdravstvenega tedna.

Torek, 9. avgusta: Ob 11. uri 6 spolnih bolezni. Predava g. primarij dr. H. Robič v delavnici južne železnice. Koroški kolodvor.

Cetrtek, 11. avgusta: Ob 11. uri O tuberkulozi. Predava g. docent dr. J. Matko v delavnici južne železnice. Koroški kolodvor.

Petek, 12. avgusta: Zaščita gojenčkovega zdravlja v poletju. Predava g. dr. Mat. Ambrožič, strokovni zdravnik iz Dunaja. Predavanje se vrši ob pol 16. uri v otroškem azilu v koloniji; ob 18. uri v Narodnem domu za mesto.

Sobota, 13. avgusta. Posvetovalna ura za matere. Prosti razgovori z materami. Dr. M. Ambrožič. Vrši se ob 14. uri v otroškem azilu v koloniji. Ob 16. uri v Nar. domu za mesto.

Sokolstvo.

O V Središče bode vozil v nedeljo, dne 14. t. m. posebni vlak. Odhod iz Maribora ob 5. uri, odhod iz Središča ob 22:40 uri. Vožnja je polovična proti izkazu legitimacije. Legitimacije se dobe v raznih trgovinah (ge. Zlata Brišnik, g. Franjo Majer itd.) Vsa izletnika naj si pravočasno nabavi legitimacijo. Izkaznica velja tudi za redne potniške vlake v dne 13. in 14. t. m. v Središče in nazaj. Zdravo!

Predsedstvo M. S. Z.

Sport.

: Za 11. t. m. je sklenjena mednarodna tekma I. SSK Maribor kontra Wiener Sportklub.

: I. SSK „Maribor“ : SK „Celje“ 7:1 (3:0). Malo vigranega nasprotnika je „Maribor“, gladko premagal. Sodnik g. Nemeč. Občinstva zelo malo.

: Wiener Sportklub je premagal dvakrat ljubljansko „Ilirijo“. Prvi dan z 2:0, drugi dan z 3:1. V četrtek 11. t. m. igra ob 18. uri proti I. SSK „Maribor“. Ker nudi Wiener Sportklub izvanredno dovršeno igro, je boj sicer enak, vendar se lahko računa z skrajnim naporom „Maribora“, da v kolikor je mogoče, častno odreže. Mariborsko občinstvo se že sedaj opozarja, da je to zadnji letošnji nastop Wiener Sportkluba v Jugoslaviji ter se pričakuje mnogobrojni obisk.

Gospodarstvo.

Tuji kapital in mi.

Kakor se zanimajo Američani in Angleži za razvoj in plasiranje kapitalizma v Jugoslaviji, tako se sedaj oglašajo tudi Danci, Holandci, Belgijci in Nemci; zahtevajoč pojasnil o naših prilikah in potrebah, o naši industriji in o naših finančnih sredstvih. — Nam je sicer drago, da skuša inozemski močnejši kapitalizem stopiti z nami v stik, zastopali smo tudi od prevrata sem mnenje, da nam je potreben ter da ga ne moremo in ne smemo odklanjati od našega gospodarskega življenja. Mi ga nujno potrebujemo in brez njega ne moremo realizirati naših teženj in nalog, ki nas čakajo. Sredstva, s katerimi razpolagamo sami, so nezadostna in ko bi se zanašali le nanje, bi samo ovirali razvoj in napredek naše industrije. Rudokopi, vodne sile, itd., vse te naprave zahtevajo ogromne vsote denarja in tega mi sami ne znamo, vsaj v doglednem času ne. Toda ne le pri večjih podjetjih, temveč tudi pri malih mora sodelovati tuji kapital, da okrepi kapaciteto naših denarnih zavodov in našega privatnega kapitala. Naglašamo pa, da nam je potrebno le sodelovanje tujega kapitala. Nikakor pa ne smemo dovoliti, da bi tujec odločeval in nas izrabljaj. Treba je, da smo trdno na straži za naše interese sami. Posebno moramo biti pozorni, kadar imamo opraviti z nemškim kapitalom, kateri ima poleg poslovnih tudi še druge tendence. Toda, kakor lahko ustanovljamo, tako nam je težko obdržati poedine tvornice in industrijska podjetja in to vsled tega, ker nam je treba dobrega vodstva in ker nam manjkajo sposobni in praktični strokovnjaki. I kapital i strokovno osebje smemo sprejemati samo do gotove meje. Prvo in drugo mora ostati vedno le v manjšini, uživati z nami rezultate medsebojnega truda in sodelovanja, opustiti pa vsako misel na hegemonijo in izrabljanje. Na temelju tega se bomo sporazumeli z vsakim in tudi z nemškim kapitalom. Treba nam je biti ravnodušnim in neizprosnim za svoje lastne interese.

— 0 —

Veliki semenj v Ljubljani od 3. do 12. septembra 1921. Trgovski, industrijski in obrtni krogi Slovenije hočejo s tem semenjem stike, ki so se izza nemove naše države tako ojačali z drugimi deli naše kraljevine, kar najbolj poglobiti, nuditi čim hitrejši, čim popolnejši in čim udobnejši vpogled v produkcijo Slovenije in dati kar najboljšo priliko za sklepanje kupcij. Ali Slovenija neče samo prodajati v druge te države, temveč tudi od njih kupovati. Zato Ljubljanski semenj ni omejen na proizvode Slovenije, ampak bodo na njem izloženi vzorci proizvodov iz cele države. Naša težnja mora biti, da se čim bolj spoznajo vsi deli države med seboj, da si prodajajo drug drugemu in kupujejo drug od drugega. Ljubljana pa je radi svoje obkrajne lege proti zapadni Evropi in radi bližine morja tudi za blago inozemskega izvoza, ki ga ne izdelujemo v državi in ga treba importirati, jako ugodno sejmsko mesto. Zategadelj je, četudi je Ljubljanski semenj namenjen v prvi vrsti za blago, ki se proizvaja v naši državi, na njem dana tudi prilika za sklepanje kupcij tudi z inozemskim blagom, ki bodo njega vzorci izloženi ali v posebnih zgradbah ali pa v trgovinskem oddelku semenja. Ljubljanski veliki semenj bo na prostoru, obsegajočem okroglo 25.000 m² nudil blago vsake vrste v veliki izbiri, tako posebno poljedelske stroje, poljedelsko in obrtniško orodje vsake vrste, usnje vsake vrste, čevlje in druge usnjarske izdelke, les in raznovrstne izdelke iz njega, pohištvo, hišno in kuhinjsko opravo in posodo, šivalne stroje, papir, kartonažne izdelke, elektrotehnične priprave, pljuge, brane, okrove, ključavnice, koše, srpe, sekire, motike, lopate, pile in drugo železniško blago, raznovrstno kovinsko blago, stroje za obdelovanje železa in lesa, razno galanterijsko blago, manufakturno blago, obleke, slaničke in klobuke, perilo, čipke, milo, sveče, voščila in čistila, barve in druge

kemične izdelke, steklo, itd. itd. Z raznimi umetniškimi, zabavnimi in drugimi prireditvami se posetnikom semnja naredi bivanje v Ljubljani kolikor mogoče prijetno. Posetniki bodo s posetom semnja lahko združili tudi izlete v letovišne in gorske kraje Slovenije, ki slove po svoji veliki krasoti. Vsa pojasnila daje urad »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani. Na naročila preskrbi tudi stanovanje v hotelu ali zasebno. Sejmski znak in legitimacija, ki se dobe proti predplačilu Din. 25.— pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih naše države in neposredno pri sejmskem uradu v Ljubljani, upravičujeta do prostega prostora v vse sejmske prostore in polovične voznine v Ljubljano in za povratek.

g Poučno potovanje slovenskih kmetovalcev v Srbijo se vrši od 10. do 18. septembra. Manj premožni in revni dobe od države podpore po 2000 do 3000 K. Ker je število izletnikov omejeno na 60 do 80 udeležnikov, se ne bo moglo vse prijave upoštevati.

g Definitivno saniranje južne železnice. Končna pogajanja glede definitivnega saniranja južne železnice se bodo vršila koncem avgusta ali v začetku septembra. Pogajanja se bodo udeležili tudi francoski in italijanski člani upravnega sveta južne železnice.

g Padanje avstrijske valute. Vsako upanje na saniranje avstrijskih financ je splavalo po vodi in borze to čisto hladno registrirajo. V Curihu stoji Dunaj na 0,65, v Zagrebu je bil zadnji tečaj na 16,20. Strokovni krogi menijo, da avstrijska krona tudi pri tem nizkem tečaju ne bo ostala in bo padala še dalje. Na zboljšanje tečaja avstrijske valute ni več upanja. Katastrofa je neizogibna. Ostane samo še vprašanje, kaj bo potem. Na to vprašanje pa danes še nikdo ne more odgovoriti.

g Razdelitev nemškega železniškega materiala. Medzavezniška komisija za razdelitev nemškega železniškega materiala je priznala Poljski 2070 lokomotiv in 85.000 vagonov.

g Italijanski kapital v Galiciji. V zadnjem času je italijanski kapital stopil tudi na gališka tla. Društvo »Petroli d'Italia«, ki se je doslej bavilo z vrtanjem v Albaniji, je kupilo petrolejska polja v zapadni Galiciji in jih bo začelo v kratkem času izkoriščati.

g Norveško-ruska trgovska pogodba. V Stockholmu se vrše te dni trgovska pogajanja med Norveško in Rusijo. Pogodba je razen nekaterih natančnejših določb že dovršena.

g Nazadovanje izvoza na Japonskem. Glasom uradne statistike je izvoz na Japonskem v prvem polletju nazadovol povprečno za 50 odstotkov. Izvoz je znašal 574.817.000 jen, uvoz pa 797.818.000 jen.

g Uvoz premoga v Italiji. V drugi polovici junija t. l. se je uvoz premoga v Italiji nekoliko povečal. V drugi polovici junija je znašal uvoz 274.000 ton, v prvi polovici junija pa 217.000 ton. 124.000 ton se ga je porabilo v državnih podjetjih, ostalo pa odpade na industrijo. Največ premoga se je uvažalo iz Amerike, na katero odpade 160.000 ton, na Westfalsko pride 98.600 ton, a na Slezijo nekaj več kot 800 ton. Francija je dobavila okoli 7.200 ton, Belgija približno 5.600 ton in Anglija 1100 ton. Skupno je Italija v prvem polletju uvažala 3.400.000 ton premoga.

g Ameriško-poljska trgovska zbornica se je osnovala te dni v Varšavi. V svrhu povspenjanja trgovskih odnosov med Ameriko in Poljsko.

g Mednarodni sejm za obuvanje in kože se vrši v času od 3. do 7. oktobra v Londonu v Royall Agricultural Hall.

Razno.

— Grozen zločin gledališkega igralca. Berolinska policija zasleduje nekega gledališkega igralca Fuchsa, ki je v okolici Berolina ubil svojo ljubico, jo nato zavlekel v nek senik ter ga na to zažgal. Na pogorišču so našli truplo ubite, ki pa je bilo tako spačeno, da so šele čez dalje časa spoznali v njem omenjeno dekle. Zločinca še niso našli.

Glavni urednik: Radivoj Rehtz.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim

Mala oznanila.

Blagajničarka se sprejme takoj. Ponudbe pod »Blagajničarka« na upravo. 1127

Na hrano vzamem otroka. Breznik, Dravska ul. 8. 1132

Trgovino blizu postaje, ali 3 do 4 postaj oddaljena od mesta, tudi s posestvom, se vzame v najem. Naslov pove upravnistvo. 1129 2-1

Lep konj za jahanje in vožnjo s popolno ahlg. vprego, navad. vprego, sedlom, sportni voz in vse kar spada zraven, se ugodno skupno ali posamezno proda. Kje, pove upravnistvo. 1116 3-3

Stanovanje. Kdor bi znal za kako stanovanje obstoječe iz sobe, kuhinje, kabineta, kopalnice ali da se sam izseli v 2-3 mesecih, naj naznani proti dobri nagradi v upravnistvo. 1117 3-3

Pohištvo za 1 sobo in osebo, popolnoma novo, po ceni na prodaj na Aleksandrovi c. 57, pritiče. 1122 2-2

Vinsko klet prazno, veliko in hladno z uporabo dvorišča, po mogočnosti tudi hlev rabim takoj. Gjurc pl. Vajtak, Grajska klet, Maribor. 1114 3-2

Novo dospeli cerkveni zvonovi

lit iz bron, desetletno jamstvo. Okoli 50 komadov razne velikosti ima v zalogi 1113 6-1

„Metallum“ d. d., Zagreb
Ilica br. 134. Telef. 1-98.
Zahtevajte cenike!

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadranskega oziroma gumiranega platna, gurte za rolo, trakovi za žaluzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermeni itd. pri

lv. Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13.
1065 5-3

Predno si nabavite

čevlje

oglejte si bogato novo došlo zalogo vseh vrst čevljev za otroke, deklice, moške in ženske po zelo znižanih cenah pri trvdri Jos. Martinz, Maribor. 1095

Čokolada

Kohler
Nestle
Pischinger
Talmone
Schmidt

Kakao

Gala Peter
Van Houten
Amerikanski
Zahtevajte cenik.
P. ERZIN
10-7 Maribor 1057
Gospodarska ulica 28.
En gros. En detail.

Pözlövinotoč

pod vejo otvorjen.

Za obilen obisk se priporočata

A. R. Pözl

Pozor! Otvoritev trgovine. Pozor!

Čas mi je, naznaniti cenj. občinstvu, da sem otvoril z današnjim dnem svojo 1116 2-1

trgovino z živili

v Frankopanovi ulici št. 15 (poprej kavarna „Union“).

Potrudil se bom zadovoljiti svoje cenj. odjemalce z prvovrstnim blagom po najnižjih dnevnih cenah.

Z veličastovanjem

J. S. Kovač
Frankopanova ulica 15.

Vino lastnega pridelka

napolnjeno v buteljkah se po ceni prodaja.

lg. Tischler, Aleksandrova c. 19.

Najboljše čistilo za čevlje

Jurjevo, Ilirija, Cipulin

prilporočata 1130

BALOH & ROŠINA, MARIBOR, Grajski trg 3.

!!! Preprodajalci tovarniške cene !!!

Opravična števil. LV 28/20

Dražbeni oklic.

Dne 13. avgusta 1921 popoldne ob 3. uri prodajo se v Mariboru, Rajčeva ulica 13 po javni dražbi sledeči predmeti: hišna in trgovska oprava, nekaj perila, stenske podobe, 1 šivalni stroj itd.

K draženju se bo začelo pozivati še-le pol ure po zgoraj navedeni uri; med tem se lahko te predmete ogleda.

Okrajno sodišče, v Mariboru, dne 2. avgusta 1921.

Pozor! Na obroke! Pozor!

Da zadovoljimo mnogoštevilno izraženi želji naših odjemalcev, prodajamo naše svetovnoznane

krasne remontoir-ure za gospode :-:

dobro uravnane, 28-ur idoce, z dveletno garancijo za neprimerno nizko ceno komad po 125 dinarjev, proti naplačilu 45 dinarjev na mesečne obroke po 8 dinarjev. Pošiljatev sledi takoj po sprejemu naplačila priporočeno. Cenj. odjemalci naj nam blagovoltijo naznani svoj naslov. Pri takojšnjem plačilu 5 odstotkov popusta.

Skladišče ur Adolf Mith
Zagreb, Samostanska ul. 4.